

Stockholm 2026-02-06

Synpunkter på utredningen Åtgärder för att säkerställa veterinär beredskap under jourtid (Ds 2025:27) (LI2025/01648)

Djurskyddet Sverige tackar för möjligheten till att få kommentera utredningen och är eniga i att möjligheten till djursjukvård under jourtid måste förbättras. Vi har valt att fokusera på de förslag vi ser kan ha en direkt påverkan på svenskt djurskydd.

Sammanfattande synpunkter

I utredningen presenteras flera förslag som kan bidra till bättre veterinär beredskap för lantbrukets djur. Till sådana förslag hör till exempel möjlighet till beredskapsersättning till privata veterinärer samt inrättandet av en statlig beredskapsservice. Vi menar däremot att även sällskapsdjur måste omfattas av de föreslagna åtgärderna för att öka incitamenten för privata veterinärer som bedriver vård för sällskapsdjur att delta i veterinär beredskap under jourtid.

Djurskyddet Sverige avstyrker förslaget att det statliga åtagandet att säkerställa att det finns tillgång till veterinärer för hälso- och sjukvård för djur i människans vård inte längre ska avse sällskapsdjur. Vi menar att detta kommer att leda till ett kraftigt försämrat djurskydd samt ökade kostnader för ägare av sällskapsdjur.

Vi menar att förslaget inte är i enlighet med utredarens uppdrag att "analysera och föreslå andra möjliga åtgärder för att säkerställa en fungerande beredskap för djursjukvård under jourtid i alla delar av landet" och inte heller att "beakta att förslagen är kostnadseffektiva och att djurskyddet upprätthålls". Förslaget är inte heller i enlighet med den ambitionsnivå som finns i svensk djurskyddslagstiftning.

Detaljerade synpunkter

Tillgång till veterinärvård dygnet runt för sällskapsdjur varierar stort i landet

Utredningen brister i den geografiska analysen av tillgången till djursjukvård under jourtid, speciellt gällande sällskapsdjur och än mer om distriktsveterinärerna räknas bort. Vi är medvetna om att en sådan analys är något komplicerad att genomföra, men med införandet av verksamhetsansvar och -tillsyn bör möjligheten bli större.

Företaget Vetpris¹ har samlat information om både priser och öppettider för veterinärkliniker. Vi har tittat på hur många kliniker som enligt Vetpris har öppet dygnet runt och kan genomföra ett kejsarsnitt på hund, som är ett vanligt akutfall och som inte kan vänta till ordinarie öppettider. Enligt deras sida så uppfyller 11 kliniker i Sverige dessa kriterier. Detta innebär att det för en mycket stor del av Sverige är långt till närmsta dygnet runt-öppna smådjursklinik, även om det vissa dagar och tider kan finnas annan möjlighet till veterinär med beredskap. Längst avstånd är det i norra Sverige,

¹ <https://vetpris.se> . Besökt 27 januari 2026.

men även södra Sverige kan avstånden vara långa. Som exempel så är det ca 30 mil till närmsta dygnet runt-öppna klinik för sällskapsdjurägare i Kalmar.

I Gröna arbetsgivares branschrapport² beskrivs att endast 6% av medlemsföretagen har öppet dygnet runt och att det är allt fler kliniker som bara har öppet dagtid. Dygnet runt-öppna djursjukhus finns enligt rapporten endast på åtta orter i Sverige.

Utredaren beskriver att sällskapsdjur oftast kan transporteras till veterinär. Detta är visserligen sant om det finns en tillgänglig veterinär att transportera djuret till, men akutfall är ofta brådskande och i många fall är närhet till veterinär avgörande för att det ska vara möjligt att rädda djuret. Transport innebär också alltid en viss stress och denna stress blir ännu större hos ett sjukt eller skadat djur. Detta är anledningen till att det enligt Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om transport av levande djur (SJVFS 2019:7) är förbjudet att transportera djur som är sjuka eller skadade (1 kap. 7§). Självklart får djuren fortfarande transporteras till veterinär vid behov, men det bör ändå beaktas att transport av ett sjukt eller skadat djur alltid innebär en risk.

Enligt utredningen finns det i Sverige en bristande tillgång till privata veterinärer, särskilt för lantbrukets djur, i vissa delar av landet. Detta används som ett argument för att privata veterinärer inte ska ha ansvar för all beredskap. En sådan modell skulle enligt utredningen inte säkerställa att alla djur får vård inom rimlig tid, leda till försämrade arbetsvillkor och ett oproportionerligt stort ansvar på veterinärer i områden där veterinärtillgången är mindre och avstånden större. Ändå är det just den situationen som föreslås för sällskapsdjuren. Även om det finns fler smådjursveterinärer än för lantbruksdjur, så är situationen mycket ansträngd i vissa delar av landet. Det är anmärkningsvärt att utredaren beskriver att avtal med privata aktörer inte alltid visat sig vara en långsiktig lösning, ändå förväntar man sig att den privata marknaden ska ta ansvar för den akuta veterinärvården för sällskapsdjur dygnet runt, helt utan avtal.

Vi ser också risker med förslaget gällande veterinärvård för hästar under jourtid och möjligheten för distriktsveterinärerna att etablera en verksamhet. I utredningen beskrivs att Jordbruksverket menar att det är riskabelt att lägga ner distriktsveterinärstationer då det är svårt att garantera långsiktighet i de privata veterinärernas verksamhet och det är kostsamt att avveckla en station för att sedan behöva bygga upp verksamheten igen om den privata aktören inte vill eller kan fortsätta. Vi menar att kontinuiteten i tillgång till djursjukvård för hästar behöver säkerställas.

Brister i analysen kring incitament för privata aktörer att erbjuda djursjukvård på jourtid

Utredaren menar att en begränsning av det statliga åtagandet när det gäller djursjukvård för sällskapsdjur, och till viss del för hästar, skulle öka incitamenten för privata verksamheter att starta dygnet runt-verksamhet och att djurskyddet därmed inte skulle påverkas negativt. Vi saknar en analys som ger ett underlag till hur utredningen kommit fram till dessa slutsatser, speciellt som att man föreslår att verksamheterna som bedriver smådjursvård inte ska få något beredskapsstöd. I intervjuerna med Anicura och Evidensia menar företagen att det är svårt att få lönsamhet i dygnet-runt-verksamhet och utredaren har inte beskrivit hur förslaget skulle öka möjligheten till lönsamhet. Vidare beskrivs att det framkommit att det är svårt att få lönsamhet i verksamhet som bedrivs under jourtid, svårare att rekrytera personal för den typen av verksamhet samt att det krävs samarbeten mellan olika privata veterinärer eller en tillräckligt stor verksamhet för den typen av vård. Däremot framgår det inte att distriktsveterinärernas etablering eller statens ansvar för att även sällskapsdjur erbjuds akut veterinärvård, är en avgörande faktor till om smådjursveterinärer

² Gröna arbetsgivare 2024. Svensk djursjukvård. Branschrapport.

etablerar en dygnet runt-verksamhet. Att många veterinärer, enligt utredningens enkät, uttrycker skepsis till införandet av en skyldighet att hålla beredskap tyder ytterligare på att det inte är möjligt att helt förlita sig till privata aktörer.

Förslaget kan påverka prisbilden för vård av sällskapsdjur

Förslaget att ta bort statens ansvar för djursjukvård av sällskapsdjur och till viss del häst på jourtid kan påverka veterinärvårdspriserna för dessa djurkategorier.

De senaste åren har veterinärvårdspriserna haft en oroande utveckling och det är idag mycket kostsamt med veterinärvård. Detta har uppmärksammats både av djurägare, branschorganisationer, media och politiker. En ny rapport från regeringens utredningstjänst³ menar att priserna ökat med nästan 70% de senaste tio åren och 55% de senaste fem åren. Rapporten visar också att Sverige har haft de största prisförändringarna jämfört med andra länder och att det spelar stor roll om marknaden är koncentrerad till några få bolag. Regeringen har gett Konkurrensverket i uppdrag att utreda om bristande pristransparens kan leda till påverkan på prisbilden, hinder för effektiv konkurrens eller bidra till ökade priser för konsumenten.

Gröna arbetsgivares branschrapport⁴ visar att djurägare väntar längre innan de söker vård och antalet akuta veterinärbesök ökar till förmån för antalet planerade besök. Det vill säga situationen har redan börjat påverka djurskyddet negativt. Rapporten beskriver också att det är mycket kostsamt att bedriva verksamhet under jourtid. Detta bekräftas av en studie från SLU⁵ där man kunnat visa att antalet timmar en klinik har öppet till viss del påverkar priserna för många vanliga besöksorsaker. Samma studie visar att klinikens tillhörighet är en ännu större faktor för prisutveckling, där de dominerande kedjorna Evidensia och Anicura har en tydligt högre prisbild.

I utredningen upprepas att veterinärmarknaden menar att det är svårt att få lönsamhet i dygnet runt-verksamhet och att det krävs samarbeten mellan olika privata veterinärer eller en tillräckligt stor verksamhet. Detta medför att det mest troligt är de största aktörerna som har en mycket stor marknadsandel och redan har en signifikant högre prisbild, som kommer ha möjlighet till dygnet runt-verksamhet. Detta minskar konkurrensmöjligheterna, vilket ytterligare kan driva upp priserna och inte är i linje med Konkurrensverkets uppdrag. Om dygnet runt-vård generellt driver upp priserna och fler mindre aktörer tvingas till en sådan verksamhet, helt utan den möjlighet till ersättning som föreslås ges för vård av lantbrukets djur, så kommer detta att leda till ännu högre priser och därmed ytterligare försämrat djurskydd.

I utredningen beskrivs en ny lagreform i Finland med målsättning att grundläggande tjänster som är nödvändiga för djurs hälsa och välfärd finns på skäligt avstånd och till skäligt pris. Detta bör vara ett tydligt mål även för Sverige, för lantbruksdjur såväl som för hästar och sällskapsdjur.

Beredskapsersättning och beredskapstelefon även för vård av sällskapsdjur

Djurskyddet Sverige ser positivt på förslaget att införa beredskapsersättning för privata vårdgivare samt att införa en beredskapstelefon. Vi är eniga i utredarnas åsikt att ett viktigt incitament för att öka privata aktörers deltagande i beredskap för djursjukvård utanför ordinarie arbetstid, är att ge dessa skälig ersättning för detta. Ändå föreslår utredningen att sådana incitament adderas endast

³ Regeringens utredningstjänst DNR 2025:1284

⁴ Gröna arbetsgivare 2024. Svensk djursjukvård. Branschrapport.

⁵ Egenwall, A et al. 2024. Prices for veterinary care of dogs, cats, and horses in Sweden and Norway: comparisons between corporate chain, government-run, and independent clinics. Front. Vet. Sci. 12:1544996.

för veterinärer som arbetar med lantbrukets djur, medan smådjurssidan lämnas utan ekonomiska incitament. Detta trots att det i enkäten som redovisas framgår att ersättningsnivån är den viktigaste faktorn för viljan att arbeta med beredskap. Notan för detta kommer i stället att behöva betalas av djurägarna själva.

Vi menar också att det bör finnas möjlighet även för ägare av sällskapsdjur och hästar i alla veterinärområden att utnyttja beredskapstelefonen.

Påverkan på djurskyddet för sällskapsdjur och vi viss mån häst

Djurskyddet Sverige menar att några av förslagen kommer att ha en negativ påverkan på djurskyddet för sällskapsdjuren och till viss mån även hästarna. Ännu längre avstånd till en jouröppen veterinär och en högre prisbild kommer otvivelaktigt leda till ett försämrat djurskydd.

Idag finns nästan 3 miljoner hundar och katter i Sverige samt ett stort antal andra sällskapsdjur. Dessa ses idag som familjemedlemmar och är dessutom mycket viktiga för människors fysiska och psykiska välmående, vilket gör att husdjur har en positiv inverkan på folkhälsan. Ett ökande antal djur används som tjänstedjur på olika sätt. Utredningen menar att statens ansvar för att dessa djur ska ha rätt till akut veterinärvård, ska sträcka sig till avlivning. Detta ger en risk att djurägare som inte önskar avliva djuret på grund av emotionella band till sin familjemedlem, väntar med att kontakta veterinär för att i stället försöka vänta och söka vård nästa dag. Detta kommer att leda till allvarligt djurlidande. Vi ser också en risk att det leder till ett ökat antal ärenden som rör sällskapsdjur hos Länsstyrelsen och eventuellt också för domstolsväsendet. Att mena att ett djur som skulle kunna räddas och leva ett friskt liv om det bara fanns tillgång till veterinärvård på rimligt avstånd i stället ska avlivas, är oetiskt och är inte i linje med Sveriges ambitioner på djurskyddsområdet.

För Djurskyddet Sverige,

Åsa Hagelstedt
Generalsekreterare

Emma Brunberg
Sakkunnig